

255,286).

No deixarem d'esmentar encara —però per descartar com enganyosa aquesta semblança—: una *femina Cenona* (o *Cæn-*) en docs. del Monestir de St. Ll. prop Bagà, a. 898 (Serra V., *Pinós Mtpl.* III, 78) que deu venir del NP clàssic *Zenon*. Àr. *sānūn*, *-ūna* 'oreneta' (Dozy, *Suppl.* I, 689), ni com a ètmon del grup àrabic exposat supra, no fóra versemblant. Tampoc un teònim *Sirona* d'inscripcions celtoïdes (recollit per Whatmough, *Dial. Anc. Gaul.*, 119, 125). Tampoc el mot *sarona* d'inscr. austro-lusitanes i lèsbiques que Schmolll interpreta 'sepulcre' (*Die südlusitanischen Inschriften*, 1, 2).

¹ Una altra dada que hi llegeixo d'aquesta documentació es deu referir a una parònim inconnex: «in term. *Castri de Sebra*, inter --- *Gauter et Acrimontis* et Ponts»; però essent entremig de Gualter, Ponts i Agramunt, tots ells situats uns 30 a 40 k. més al N. que Castelserà, ha de ser un lloc diferent, potser cap a Donzell que també se cita en aquest document. — ² Entre les «garrotades de cego» posem-hi la dels setciències del poble: que ve de *Castell-serrat*. No hi ha allí cap serrat ni *-rr-* ni *-t-*; Mn. Alcover: que és compost amb *serà* futur del verb *ser* (*BDLC* IX, 322): potser perquè algú li parla ²⁵ va de «Mossèn Serà»? Pura xavacanada recent aqueixa dita folklorica, si bé no tan recent: el sorneguer del B. de Maldà (a. 1790, *Calaix de S.* I, 231), ja anomena amb malícia *Mossèn Serà*, un estudiant de capellà que acompanya sovint unes noies (*serà mossèn? ca, home...*); si amb això li suggerís que algun noble o constructor hagués esperançat 'serà castell si m'ho deixen...', riurem de tan bona gana com el plaça del Baró. Però no val més la de Mn. Segura (*Veü del M.*, 1893, 43) que vingui d'un NP romà *Serius*: a penes seria nom propi, sobrenom d'un home seriós potser sí; en tot cas és clar que no és comparable amb els NLL en -ANUM (tipus *Cornellà*), essent un nom de castell. Per si soles aqueixes ingenuïtats ja justificarien dir-ne quelcom seriós ni que fos inconvincent. — ³ No hi deu haver relació, en canvi, amb un *Castilseras*, prov. Ciudad Real (que trobo en Ortega, *Relación Topográfica*, c. 1575, p. 204), agre. d'Almadén (Madoz). Ben cert accentuat a la *é*; i es concep que sigui format amb el cast. *sera* 'sàrria' (potser al·ludint a transports del mineral d'Almadén, allí mateix). — ⁴ No en les *Rationes Decim.* de Rius, Abadal (*Cat.Car.* II, III), *Liber Feud. Mai.*, *Ll. Bl. de Stes. Creus*, ni Udina (*Arch. Ss.* IX-X); res tampoc en els docs. primerencs de Lleida cristiana aplegats en *GGC*, 129-132. Tanmateix Lladonosa (*Gr. Enc. Cat.*, s. v.), bon coneixedor de la documentació lleidatana, ens fa saber que ja figura l'a. 1195 amb el nom actual, i que s'originà en una *torre Pallaresa* concedida el 1149 al comte de Pallars, i que en els Ss. XIV-XVI pertanyia a la família Olzinelles. — ⁵ És possible, en tot cas, que el *Torre-selló* de 1537 vagi amb el nostre: aquí la base germ., amb la *ï* transposada, *-sairó* hauria canviat la *r* en *-l-* per dissim., i *ïl* > *l*.

Castellserradillo, V. *Serrat* s. v. *Serra*, i s. v. *Catalari*

CASTELLESPASA

⁵ Gran penyal en el terme mun. de Bassegoda damunt la confluència del Llierca amb la riera de Sant Aniol d'Aguja.

ETIM. De *castell* amb *espasa* (< del llatí *SPATHA* 'pala de teixidor' etc.), en el sentit d'espadat, penya-segat' (*DECat* III, 622b12-17; 623a21-23). *Castellsespasa* es troba dominant un gran penya-segat sobre la riera de Sant Aniol (cf. *E.T.C.* I, 17). J. F. C.

CASTELLTALLAT

Llogaret agre. al mun. de Sant Mateu de Bages.

DOC. ANT. S. *Michael de Castellotaia* a. 1129 (*Cart. St. Cugat* III, 90); *Castro Tallato* a. 1196 (Kehr, *Papsturk.*, 572); *Castrotaylat* a. 1331 (*Misc. Griera* I, 378); *Castro Scisso* a. 1336 (Serra, *Pinós Mataplana*, 204); *Castell Tallat* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 74).

ETIM. De *castell* amb el participi *tallat*, en el sentit de 'castell situat damunt penyes tallades, escabroses'. J. F. C.

CASTELLTERÇOL

La noble i històrica vila de l'alt Vallès oriental, subcomarca Moianès.

PRON. MOD.: *kæstɛltərsól* 1924, a Sta. Coloma Sasserra; 1926 a Granera i a St. Julià d'Uixols; 1930 a la vila mateix, i infinites vegades des de 1917 (en moment tristíssim) a Bna. i a tota Catalunya. Per una curiosa etim. pop. hi ha gent rústica que pronuncia *kæstɛldərsól* (entenen 'castell del Sol'), oït així a pagesos de l'Ametlla del Vallès, 1957. *Genilici*: *castellterçolens*. Malnom tòpic: *els mussols* (*ALCat*).¹

MENCIONS ANT. 898: «in pago Ausona, in terminio de *castro* de condam [‘el difunt’] *Tercioll*, in loco dicto *Carnarius*» (cita que dec al Prof. Pladevall, dels docs. de S. B. de Bages, Montserrat, arx. Guitart, plec 87, n.º 2049). Diríem, doncs, que no és encara el nom de la vila sinó nom en procés de formació. Però sí que ho és ja en una venda de 946: «in com. Menresa, in *kastro Terciolo*, ad domum Sti. Juliani» [d'Uixòls, nom que hom ha accentuat en forma bàrbara i corrupta *Uixòls*] (doc. *ibid.*, n.º 2055). Pladevall en dóna una llista de mencions antigues des de 997 en el seu llibre, p. 123). En fi: 1123: *kastrum Tercol* (*Cart. St. Cugat* III, p. 62). 1196: «castro *Terciolo*» (Kehr, *Papsturk.*, p. 572).

Com va explicar el canonge Ripoll i Vilamajor, l'església St. Fruitós de Castellterçol se n'havia dit *Sto. Fructuoso Genebreda*, que ell documenta ja en un text de 1113 (monografia XLVII, 2 i 6). En efecte en les llistes de parròquies vigatanes p. p. Pladevall figura *Genebrosa* en el doc. II (el més arcaic), i *Genebreda* en el doc. I i el III, n.º 7-9; i, com a nom de l'església de St. Miquel, del Castell: *Castel terzol* II, *Castel terçol* I, i *Castello tercol* III (n.º 83). 1331, 1339,